

Statens vegvesen, Vegdirektoratet
Postboks 8142,
0033 Oslo

Att.: Lars Erik Hauer/Eirik Øvstedal

Sted/Dato: 01.06. 2011
Deres ref: 2010/007347-181
Vår ref: Felles HK

Høring – Statens vegvesen vurderer å innføre nye kontraktskrav i entreprisedriften

Maskinentreprenørenes Forbund MEF viser til høringsbrev av 5. mai 2011 om ovennevnte.

MEF ser svært alvorlig på utviklingen i arbeidsulykker det siste året, og deler Statens vegvesen Vegdirektoratets bekymringer på dette området. Utfordringen er å finne og iverksette gode tiltak, som vil kunne ha effekt og innvirkning på skadestatistikken.

Innledningsvis vil MEF få bemerke at det ikke fremgår av høringsbrevet hva som er resultatene av analysene som er gjennomført hva gjelder mulige årsaker til at ulykker og uønskede hendelser har oppstått. Det ville være svært nyttig om Statens vegvesen Vegdirektoratet kunne formidle resultatene av analysene også hva gjelder mulige årsaker til ulykkene, slik at målrettede tiltak kan iverksettes.

Generelt erfarer MEF at utfordringen for mange underentreprenører (MEF-medlemmer) er manglende kunnskap om de krav som er stilt, sammen med det faktum at det i svært mange prosjekter dessverre settes av for lite tid til HMS-arbeid. Det kan synes som om kravene til HMS-tiltak, risikovurderinger, sikkerjobb-analyser, rapporteringer og lignende blir mer utydelige jo lengre ned i kontraktskjeden man kommer. En utfordring er at avtaler om å utføre arbeider i underentrepriser ofte inngås relativt uformelt, kanskje kun med grunnlag i enkelte sider fra prosjektbeskrivelsen, som deretter prises med enhetspriser/timepriser av underentreprenøren. På denne måten gjenspeiler ikke prisnivået konkurransegrunnlagets krav og forventninger til seriøst HMS-arbeid.

Generelt er MEF på denne bakgrunn opptatt av at SVV tilstreber å inngå kontrakter direkte med de firma som ellers opptrer som underentreprenører. Vi er av den oppfatning at erfaringer med å være hovedentreprenør, med den oppfølging fra byggherren dette innebærer, er svært lærerikt og bidrar til å øke kompetansen, fokus og oppmerksomheten rundt HMS-arbeidet i betydelig grad. MEF er derfor tilfredse med endringene som har skjedd innen firmakvalifisering, og vil som før oppfordre SVV til å gjennomføre konkurranser med kontraktsstørrelser som mellomstore firma kan håndtere.

Andre tiltak som MEF mener vil kunne ha effekt, er bedre og tettere oppfølging av underentreprenørene underveis i prosjektet, både av byggherren selv og av hovedentreprenøren. Det må gjennomføres vernerunder der alle aktører på anlegget møter. Byggemøtene mellom byggherre og hovedentreprenør er

videre gode arenaer for HMS-arbeid, og underentreprenørene bør inviteres til å delta på relevante møter. En generell utfordring ved å kontraktsfeste slike typer krav som er foreslått, er at kontrakten ikke direkte vil kunne regulere forhold mellom underentreprenørene. Dersom hovedentreprenørens underentreprenør inngår avtale med en transportør, er ingen av disse direkte kontraktspart med verken SVV eller hovedentreprenøren. MEF er svært usikre på om denne kontraktsstyringen er heldig, og om det vil ha den ønskede effekten, nemlig færre ulykker og større fokus på HMS-arbeid nedover i kontraktskjeden.

MEF har følgende merknader til de to konkrete tiltakene som foreslås i høringsbrevet:

1. Innskjerpelse av krav til ulykkesfrekvens (H1-verdi).

Metoden for beregning av H1-verdi har flere svakheter. Dette er til dels gjort rede for i høringsbrevet. MEF mener i tillegg at metoden ikke fanger opp yrkesskader med "fravær" i tilstrekkelig grad. Det er en kjent praksis i bransjen at fravær unngås ved å omplassere ansatte til andre arbeidsoppgaver enn det arbeidskontrakten tilsier. Isolert sett er dette positivt både for arbeidsgiver og arbeidstaker, men bidrar samtidig til å undergrave H1-verdien som målekriterium for ulykkesfrekvens.

MEF kan heller ikke se hvordan skjerpet krav til ulykkesfrekvens hos hovedentreprenøren overhodet kan ha innvirkning på hyppigheten av uønskede hendelser hos underentreprenørene lengre ned i kontraktskjeden.

Et egnet tiltak for å bedre sikkerheten ved det enkelte anlegg er etter MEFs syn å arbeide for å få på plass en tettere oppfølging og tilsyn på anlegget. Byggeleder hos byggherre og prosjektleder hos utførende entreprenør må ha et løpende ansvar for sikkerhetsoppfølgingen. Det må utarbeides en plan som sikrer et gjensidig og tett samarbeid om sikkerhetsarbeidet som for eksempel i oljebransjen.

2. Krav om maksimum to ledd underentreprenører under hovedentreprenør.

MEF kan ikke se at kravet om maksimalt to ledd underentreprenører vil kunne ha den ønskede effekt. Det fremgår ikke av høringsbrevet om forslaget skyldes at uforholdsmessig mange av ulykkene har skjedd hos "tredje underentreprise". MEF har på sin side ikke inntrykk av at tre ledd underentrepriser er særlig utbredt.

Kontraktsrettslig er det som nevnt over utfordrende å regulere et slikt forbud, samt at det i enkelte tilfeller vil kunne tenke seg fornuftige begrunnelser for hvorfor det er ønskelig med tre ledd underentreprenører. I kompliserte prosjekter med behov for spesifikk fagkompetanse kan det tenkes å være behov for å knytte til seg underentreprenør også for entreprenører "langt ned" i kjeden, og et generelt forbud vil kunne by på betydelige utfordringer. Det vil også kunne være vanskelig å håndtere eventuelle sanksjoner mot brudd på forbudet. MEF er av den oppfatning at et generelt forbud mot tre ledd med underentreprenører heller ikke bidrar til økt fokus på HMS og ulykkesforebygging for de to leddene av UE som tillates i prosjektet.

MEF mener at ingen av de to forslagene er egnet til å redusere antall ulykker. Temaet er imidlertid viktig og aktuelt, og MEF oppfordrer Vegdirektoratet til å invitere bransjen med på det videre arbeidet med å øke fokuset på HMS og ulykkesforebygging.

Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) er en frittstående bransje- og arbeidsgiverorganisasjon som representerer ca. 1.970 små, mellomstore og store bedrifter med ca. 24.000 arbeidstakere. Hovedtyngden av medlemsbedriftene driver maskinell anleggsvirksomhet, men forbundet organiserer også skogsentreprenører, brønnboretere og gjenvinnings- og avfallsbedrifter. Samlet omsetter medlemsbedriftene for i overkant av 47 milliarder kroner i året. Forbundet har egen hovedavtale med LO samt to landsdekkende tariffavtaler. MEF står utenfor NHO.

Med vennlig hilsen
Maskinentreprenørenes Forbund (MEF)

Trond Johannesen
administrerende direktør

Tone Gulliksen
advokat